

Fyrimunir og vansar við P-bollanum

eftir KNUD LUNDBERG
í »Aktuelt«

So leingi, kvinnur framleiða østrogen í eggbólunum, fáa tær ikki kálksjúkuna. Mannfólkini fáa heldur ikki hesa sjúku, men aftaná, at kvinnan er farin av barnaburði og aftaná, at hon er vorðin 70 ára gomul er vandi fyri, at hon kann fáa blóðtopp (propp) í hjartað. Í hesum aldursbólki framleiða mannfolkini tó meiri østrogen enn kvinnur — Tá ið tað er vorðið kunnugt at slík viðurskipti gera seg galdandi, kann verða spurt, hvussu tað ber til, at kvinnan ynskir at seta østrogenframleiðsluna á hædd við framleiðsluna hjá manninum.

Veruleikin er vorðin tann, at o. u. helvtin av øllum teim fólki, ið doyggja, doyggja av kálking. Og útlitið fyri fram tíðina, hesum viðvíkjandi, er ikki bjart.

Í 5 ára aldri hevur barnið bert ein tridling av rettverðnum (normalum) livæðravoddum, meðan gentan ella drongurin í 15 ára aldri, hevur næstan onga. Kálkingin er longu byrjað.

Og enn fleiri doyggja av kálking, serliga av blóðtoppi í hjartanum. Orsøkirnar kunnu verða nógvær. Vit roykja ov mikið, við víga ov mikið, og vit eta ikki rétta matin, til tess

P-BOLLIN - HVAT ER VIRKI HANSARA?

Tey kvinnuligu hormonini verja móti kálking, men p-bollin hevur við sær, at tey minka, og sostatt minkar verjan eisini! Hetta skuldi verið óneyðugt.

at fyribyrgja hesum. Kálkingarsjúkan kann ikki verða grødd.

Ikki beinur liviháttur

Kortini er tað ein munur millum mann og kvinnu, eisini tá talna er um kálking. Fleiri mannfolk doyggja av blóðtoppi í hjartanum á ungum árum. Bert tí, at livihátturin er ikki beinur. Konufólk hava eisini skeivan livihátt. Fróttarvenjingar o. s. fr., ketta munandi, men kortini ikki nógmikið. Konufólkini roykja kanska eitt sindur minni, men munurin er ikki stórir, kortini. Sostatt er torført at greiða frá, hvi mannfolkini doyggja skjótari, men ein frágreiðing um hetta, man kortini verða. Hon er nevniliga í eggbólunum. Har er fram-

leiðslan av østrojeni fram, og hon er størri enn framleiðslan hjá manninum. Á ein ella annan hátt, verjir østrojeni móti kálking. Kálkingin byrjar, sum áður nevnt, í barnárunum, men tá kvinnan byrjar at framleiða østrogen — í 12—15 ára aldrinum — tá mánaðsjúkan byrjar — eru æðraveggirnir væl fjaldir. Tað er ikki fyrrenn østrogenframleiðslan er minkað, at ein javnvág kann verða fingin millum mann og kvinnu á hesum øki. Aftaná, at kvinnan er 70 ára gomul, doyri hon skjótari enn maðurin.

Heiliverður

Kvinnur, sum taka eggbólurnar, av ymsum orsøkum, fáa østrogen á annan hátt, og kann

hetta østrojenið gera somu nyttuna undir framleiðsluni. Hesin heiliverður, (doser), sum hann verður nevndur, er størri enn p-bollin. P-bollin verður latin í litlari nøgd, til tess, at tað skal ikki nerva hormonviðurskiptini.

Sum áður nevnt hevur østrogeninngveingin gjørt somu nyttuna, men borið eigur at verða so í bandi at hitt náttúrliga østrojenið, verður varðveitt sum longest.

Verja

Hugsanir hava verið um at verja kvinnuna móti kálking, eisini aftaná, at hon er ikki før sjálv at framleiða østrogen í so stórarí nøgd, sum áður. T.v.s., aftaná, at kvinnan er farin av barnaburði.

Eisini eru aðrar hugsanir, ið siga, at hetta ikki eigur at verða gjørt, tá hildið verður, at best er at varðveita tað náttúrliga.

Tey 50 prosentini

Royndir verða sjálvandi gjørdar, at kvinnurnar fáa ikki kálking, aftaná at østrogenframleiðslan svikur. Tað vil við øðrum orðum siga, aftaná at kvinnan er farin av barnaburði. Frá tí, at østrogenframleiðslan er eitt vet stórr enn framleiðslan hjá kvinnum, ið taka p-bollar.

Sum nevnt í fyrstu greinini, hevur p-bollin við sær, at kvinnan verður ikki við barn. Tað er ikki talan um búgvíð egg ella búgvíð follikel, aftaná, at p-bollin er tikin.

Kvinnan, ið tekur p-bollar, hevur bert helvtina av rettverðnum (normalum) blóði, og sama ger seg galdandi, tá talan er um landið (urinið).

Hetta er nakað tað sama sum hjá kvinnum, ið eru farnar av barnaburði.

Samanberingin

Kvinnan, ið tekur p-bollar, hevur somu nøgd av østrojeni, sum maðurin. Í hesum sambandi verður spurningurin nevniliga: er leiðin vorðin tann, at kvinnurnar, ið bollarnar taka, skulu verða kálkaðar líka skjótt, sum mannfolkini í sama aldursbólki?

Tað er líkt til, at ein hendring fer at standast av hesum øllum.

Tað ber eisini væl til at samanhæra hetta við eina bumbu, sum skal bresta um 10—15 ár. Og brestur hon, fara bæði kvinnur og menn at ynskja p-bollan langt burtur.

Men á hin bógvin. P-bollin hevur eisini fyrimunir, kanska so nógvær, vil onkur halda, at hann hevði verið tikin framum tað, sum omanfyri er nevnt. Meiri um hetta seinni. Fyrimunir kunnu óivað verða so stórir, at lítið verður lagt í kálkingarvandan.

Men kortini sleppur kvinnan at kenna best til hesi viðurskipti — eisini sleppur kon at kenna vandan at verða kálkað, kanska so skjótt, at tað má sigast verða óneyðugt, endar Knud Lundberg aðru grein sian um fyrimunir og vansar við p-bollanum.

B
R
Ø
V

»Heitstórir eru íslendingar, teir vilja oss inni brenna«

Hesi orðini segði eitt av teim mongu ókendum skaldum okkara fyri kanska 800 árum síðani. — Og hesi orð eru sanniliga eisini galdandi í dag.

Nú íslendingar logdu allan nýtiligan sjógv undir seg, uttan um land sitt, var væl einki annað at gera hjá okkum »fattige folk udi Færø«, uttan at hyggja at, og fara yvir til teirra at biðja teir vælsignaðar ikki heilt koma okkum á grúgvu, sum vit eisini gjórdur, og vit fingi jú eisini nakrar molar av ríka borði teirra.

Men tað skuldi tó verið munur á, at nýðst at tagt, og at ynskja teimum tillukku, og takka so mirliga, sum »Fjard bógvin« gjórdi. — Hatta mátti verið tað, teir gomlu plagdu kalla at kyssa koyrilin, ið nýðar trælurin mangan mátti, tá

ráddi um liv. — Hetta vitleysa bragd gjórdi nevnda blað ókravt, vælsaktans í alla føroyingarnavn!!

Tann, ið so málber seg, mátti duga at seð so fragt, at hetta við markleysari útflyting má koma at gerast tann risastóri kavabólturin, ið ikki steðgast.

Hvat halda hesir menn, verður veitt av føroyingum niðri undir Hetlandi, tá 50-70 fjórðingamark er sett har, og sjálvandi í líka máta vilja Noreg og Kanada fylgja eftir.

Nei, sannleikin um hetta vandamál er, sum Debess Christiansen segði, at »bróðurskapur geldur ikki í kortspæli«. Her er alt annað enn orsök til, hvorki at ynskja tillukku, eiheldur at her er nakað at takka fyri, uttan lítið.

Nakað heilt annað er, at tað kann í tilikumi royndarstundum vera gott skil í, at spara orð, og ikki gera sum maðurin, ið »Dagblaðið« skrivur, tá hann vildi noyða danir at sýta íslendingum at avreiða sild í Hirtshals, í somu lotu, sum vit vóru neyðskaddir, at senda tjórið, landsins frægastu menn, úr landinum at biðja um náði teirra, tó blaðið mátti vita, at móti okkum høvdu teir buktina og báðar endarnar.

ARBÆIÐSTÓL
STOYPIGÓÐS
TIMBUR
BYGGITILFAR
JFK
Telefon: 5148 - 5265
Telgr.: Kjelbro, Klakksvík
Telex 20
KLAKKSVÍKAR
TIMBURHANDIL
P. J. F. KJØLBRO

»14.« geylar, sum hann er vanur, um at vit skulu flyta út á minst 70. — Tann tíð kemur tianverri nokk, tá vit eru úti-hýstir allastaðir, so er nokk einki annað val. — Gevi ikki soðið verður ov tunt, tá tann dagur kemur.

Tá má ið hvussu er, verða kvøðið sum yrkt er.

Sunnanmaður.

Pf. North Atlantic Plast

Vit framleiða plastikkør í støddum frá:

50 mm dia. til 250 mm dia.

Vatnleiðingsrør.

Kloakkrør.

Avlopsrør.

Hesi rør verða einans gjørd til »Dansk Standard« DS. F 972.

NB: Til hesi rør passar alt vanligt rør fittings, ið kann keypast her á landi.

Upplýsingar fáast á tlf. 1 1725.

Tryggingarsambandið FØROYAR

Føroya Kríggstrygging	Tlf. 1090
Føroya Sjóvætrygging	- 1090
Føroya Brunatrygging	- 1098
Føroya Vanlukkutrygging	- 1466

Vit tryggja:

Bátar, skip, vorur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egnu trygging.